

Salomos ordspråk på 30 minutter

Om du leser disse følgende avsnittene, vil du få helheten og sammenhengen i orkyntereren på omtrent et kvarter. Du vil få bokens høydepunkter og de viktigste avsnittene og versene. Kanskje du også her vil finne ord som har noe å fortelle deg i Norge i 2022, i ditt liv?

- 1,1-7
- 1,8-33
- 3,13-35
- 7,1-27
- 8,12-36
- 26,17-27,7
- 27,17-27
- 28,1-28
- 31,1-31

Fakta om Salomos ordspråk

I en annen av Bibelens bøker, Første Kongebok, kan man lese om det som kanskje er bakgrunnen for den boken vi kaller *Salomos ordspråk*. Det står om Salomo, som er regnet for hovedarkitekten bak denne samlingen av visdomsord: «Gud ga Salomo visdom, særdeles stor innsikt og en forstand som favnet like vidt som sanden ved havets bredd. Salomos visdom overgikk all visdom i Østen og Egypt. Han var visere enn noe annet menneske, visere enn Etan av Esrah-ætten og Mahols sønner Heman, Kalkol og Darda. Hans navn var kjent blant alle folkeslagene rundt omkring. Salomo formet tre tusen ordspråk, og tallet på hans sanger var ett tusen og fem. Han diktet om trærne, fra sederen på Libanon til isopen som vokser ut av muren, og han talte om fe og fugler, krypdyr og fisker. De kom fra alle folkeslag for å høre Salomos visdom, fra alle kongene på jorden som hadde hørt om hans visdom». (1 Kong 4,29-34).

Nøkkelord og stikkord i Ordspråkene

Rettferdighet. Guds frykt. Visdom. Livsmestring.

Spørsmål til samtale eller ettertanke

Hva tenker du om dette verset i første kapittel: «Å frykte Herren er begynnelsen til kunnskap»? (1,7)

Hvordan kan visdom læres, slik boken er opptatt av?

Salomos ordspråk i Det nye testamente

«I begynnelsen var Ordet. Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud. Han var i begynnelsen hos Gud.» (Joh 1,1-2). Når Johannes begynner sitt evangelium med den mektige åpningssekvensen, klinger Salomos ordspråk i bakgrunnen som et ekko, særlig 8,1-2+22-31. Det handler om Visdommen: «Herren bar meg fram som sitt første verk, før hans gjerninger i fjerne tider. Fra eldgammel tid ble jeg formet, i begynnelsen, før jorden ble til. Jeg ble født da dypene ikke fantes og de vannrike kildene ikke var til. Før fjellene var satt på plass, før høydene ble jeg født». Visdommen, som taler i Ord 8, er mye mer enn norsk visdom. Det er heller å forstå som en personifisert skikkelse, som alltid har vært hos Gud. Ordet kan oversettes på samme måte som *Ordet* i Johannes 1, og det er av de nytestamentlige forfattere identifisert som Jesus fra Nasaret. Teksten fra Ord 8 leses fast hver eneste juledag i norske kirker, i likhet med åpningen av Johannesevangeliet.

Ord å ta med

«Gjør meg verken fattig eller rik, men la meg få den maten jeg trenger. Ellers kunne jeg bli så mett at jeg fornektet deg og sa: 'Hvem er Herren?' eller bli så fattig at jeg stjal og krenket min Guds navn. (30,8-9)

Salomos ordspråk

Boken oppsummert

Salomos ordspråk, eller oftere bare: *Ordspråkene*, er samling tidløse ordtak og visdomsord, mer eller mindre tilfeldig satt sammen. Innholdet er for en stor del tilskrevet kong Salomo, men en kong Lemuel og en viss Agur er også regnet som forfattere av aller siste del av boken.

Ordspråkene knytter gudsfrykt til å leve klokt, som to sammenhengende størrelser. Boken har ingen fortellingstråder å gjengi, men inneholder mange korte og konsise formuleringer om menneskelivet og menneskets strev. I det store og hele handler boken om karakterbygging, om et menneskes indre integritet, og har som et premiss at et menneske kan forandre seg. Visdom kan læres. Boken blir på denne måten et korrektiv mot overflatiskhet, og kan også klassifiseres som en type selhjelpslitteratur.

Den slår fast at bare dumme mennesker slår fra seg visdom og veiledning. Tematikkene den kretser rundt er mange, som å søke gode vennskap, klokskap er bedre enn materiell rikdom. Den beskytter unge mot fristelser og hyller hardt arbeid og å tenke før man snakker, samt omsorgen for fattige. Om emnene hopper frem og tilbake, er et underliggende motiv viktigheten av å ære og adlyde Gud.

Salomos ordspråk er tema for gudstjenesten søndag 20. november.